

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی مادی گرای
و پیامدهای آن

فرج الله سهولی

واحد نیت منابع
 پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
 مجله علمی-پژوهشی
 شماره: ۲۵۱۹۲۱
 تاریخ: ۱۳۹۱/۱۷/۱۷

مجموعه: فرج الله، بررسی مادی گرایان و پیامدهای آن
 قم، سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، ۱۳۹۰
 ۱۶۸ ص.
 ۲۰۰۰ ریال
 فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیس
 ماتریالینگ: الف قرآن و ماتریالینگ
 ب: سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، عنوان
 ۱۱۶۳ B ۱۸۲۵

ISBN: 978-964-5423-18-4

تقدیم به :

تمامی شیفتگان ساحت ربوبی و مشتاقان جناب رحمانی که
 سخن حق را می نوشند و از نیکوترین آن پیروی می کنند

شرکت چاپ انتشارات اسوه

بررسی مادی گرایان
 و پیامدهای آن

تألیف: فرج الله سهولی
 ناشر: انتشارات اسوه
 لیوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ قرآن کریم (۱۴-۱۱-۶۶۴۲۲۱-۰۲۵۶)
 نوبت چاپ: اول
 سال نشر: ۱۳۹۰
 شمارگان: ۲۰۰۰ جلد
 بهاء: ۳۰۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۴۲۳-۱۸-۴

مراکز پخش:
 فروشگاه و نمایشگاه دائمی تهران: خیابان انقلاب، ابتدای پل کالج، روبروی خیابان خارک، پلاک ۷۸۷
 تلفن: ۶۶۴۱۸۰۹۹ و ۶۶۴۱۸۰۷۴۷ فاکس: ۶۶۴۱۸۰۲۲
 فروشگاه و نمایشگاه دائمی قم: خیابان ارم، مقابل پاساژ قدس. تلفن: ۷۷۴۱۲۸۲ فاکس: ۷۷۳۷۶۶۰

www.Osvehpub.com www.Osveh.ir

صفحه	فهرست
۹	مقدمه.....
فصل اول: مفاهیم و کلیات	
۱۲	۱-۱- ارتباط فطرت انسان با مادی گرایی.....
۱۶	۱-۲- تعریف مادی گرایی.....
۱۷	۱-۳- پیشینه بحث مادی گرایی.....
۱۸	۱-۴- تعریف مکاتب اخلاقی از ماده و مادی گرایی.....
۱۹	۱-۴-۱- مکتب ترک تعلقات دنیوی.....
۱۹	۱-۴-۱-۱- مکتب کلبی.....
۲۱	۱-۴-۱-۲- مکاتب شرقی (هندویی، بودایی و چینی).....
۲۲	۱-۴-۲- مکاتب ترک آخرت (دنیا محوری یا دنیا گرایی).....
۲۲	۱-۴-۲-۱- مکتب لذت گرایی شخصی.....
۲۳	۱-۴-۲-۲- مکتب اپیکوریسم (لذت انکاری).....
۲۴	۱-۵- بستر و زمینه پیدایش مکتب مادی گرایی.....
۲۴	۱-۵-۱- در غرب.....
۲۴	۱-۵-۱-۱- کلیسا.....
۲۶	۱-۵-۱-۲- دانشمندان.....
۲۸	۱-۵-۲- مشترک میان ما و غرب.....

فصل دوم: کاربرد های دنیا در قرآن

- ۳-۲-۳-۳-۳-أُخْرِصَ النَّاسَ عَلَى..... ۶۶
- ۳-۲-۳-۴-قَاسِيَهُ قُلُوبِهِمْ..... ۶۹
- نتیجه..... ۷۱
- ۳-۲-۴-گناهکاران..... ۷۲
- ۳-۲-۵-عالمان یهود..... ۷۵
- ۳-۲-۶-غافلان..... ۷۷
- ۳-۲-۷-طغیان گران..... ۷۸
- ۳-۲-۸-اصحاب الایکه..... ۷۹
- ۳-۲-۹-اصحاب اخدود..... ۸۰
- ۳-۲-۱۰-متخلفان غزوه احد..... ۸۲
- ۳-۲-۱۱-اصحاب سبیت..... ۸۳
- ۳-۲-۱۲-اصحاب فیل..... ۸۴
- ۳-۲-۱۳-قوم ثمود..... ۸۴
- ۳-۲-۱۴-اصحاب رس..... ۸۵
- ۳-۲-۱۵-قوم نوح..... ۸۶
- ۳-۲-۱۶-قوم سبا..... ۸۷
- ۳-۲-۱۷-قوم عاد..... ۸۸
- ۳-۲-۱۷-۱-صیحه مرگیبار..... ۹۰
- ۳-۲-۱۷-۲-زیرورو شدن قوم لوط..... ۹۰
- ۳-۲-۱۷-۳-ریختن باران سنگ..... ۹۰

- ۲-۱-دنیا به معنای آیات خدا..... ۳۲
- ۲-۲-دنیا به معنای وسیله و ابزار..... ۳۴
- ۲-۲-دنیا به معنای هدف..... ۳۷
- نتیجه..... ۴۱

فصل سوم: مصادیق مادی گرایان در قرآن

- ۲-۱-اشخاص..... ۴۵
- ۲-۱-۱-بلعم باعورا..... ۴۵
- ۲-۱-۲-قارون..... ۴۷
- ۲-۱-۳-سامری..... ۴۹
- ۲-۱-۴-برصیصای عابد..... ۵۲
- ۲-۱-۵-فرعون..... ۵۴
- ۲-۱-۶-پسر نوح..... ۵۵
- ۲-۱-۷-نمرود..... ۵۶
- ۲-۲-اصناف..... ۵۶
- ۲-۲-۱-کافران..... ۵۶
- ۲-۲-۲-عیب جویان..... ۵۹
- ۲-۲-۲-۱-کیفر عیب جویان..... ۶۳
- ۲-۲-۳-یهود..... ۶۴
- ۳-۲-۳-۱-يَا خُدُونَ عَرَضَ..... ۶۵
- ۳-۲-۳-۲-اشْتَرُوا الْحَيٰوةَ..... ۶۶

فصل چهارم: عوامل گرایش به مادیگرایی از نگاه قرآن

- ۴-۱- عدم شناخت صحیح از دنیا(جهل)..... ۹۲
- ۴-۲- پیروی از هوای نفس..... ۹۵
- ۴-۳- حرص و آزمندی..... ۹۷
- ۴-۴- حب دنیا(دلبستگی و فریفتگی به دنیا)..... ۹۹
- ۴-۵- طول أمل(آرزو های طولانی)..... ۱۰۲
- ۴-۶- گناه..... ۱۰۵
- ۴-۷- حق ستیزی..... ۱۰۸
- ۴-۸- تقلید و شخصیت گرایی..... ۱۰۹

فصل پنجم: پیامد های مادی گرایی از منظر قرآن

- ۵-۱- پیامد های دنیوی..... ۱۱۴
- ۵-۱-۱- خدا فراموشی..... ۱۱۴
- ۵-۱-۲- خود فراموشی..... ۱۱۵
- ۵-۱-۳- دشمنی با آخرت..... ۱۱۷
- ۵-۱-۴- غفلت..... ۱۱۹
- ۵-۱-۵- محرومیت از معرفت حقیقی..... ۱۲۱
- ۵-۱-۶- اضطراب..... ۱۲۲
- ۵-۱-۷- محرومیت از هدایت..... ۱۲۴
- ۵-۲- پیامد های اخروی..... ۱۲۵
- ۵-۲-۱- حبیط عمل..... ۱۲۵

- ۵-۲-۲- وَ لَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ..... ۱۲۶
- ۵-۲-۳- مَا وَنَّهُمُ النَّارُ..... ۱۲۷

فصل ششم: موانع گرایش به مادی گرایی از نگاه قرآن

- ۶-۱- جهت گیری نسبت به دنیای ستوده..... ۱۲۹
- ۶-۱-۱- زهد..... ۱۲۹
- ۶-۱-۱-۱- نشانه زهد..... ۱۳۲
- ۶-۱-۱-۲- اسوه های زهد..... ۱۳۴
- ۶-۱-۱-۲-۱- نبی اکرم (ص)..... ۱۳۴
- ۶-۱-۱-۲-۲- علی(ع)..... ۱۳۵
- ۶-۱-۲- قناعت..... ۱۳۷
- ۶-۲- جهت گیری نسبت به آینده..... ۱۳۸
- ۶-۲-۱- کوتاه کردن آرزو ها..... ۱۳۸
- ۶-۲-۲- عمل گرایی..... ۱۴۱
- ۶-۲-۳- روشن بینی..... ۱۴۲
- ۶-۳- جهت گیری نسبت به خویشان..... ۱۴۳
- ۶-۳-۱- تفکر..... ۱۴۳
- ۶-۳-۲- صبر..... ۱۴۶
- ۶-۳-۳- آرامش..... ۱۴۸
- ۶-۴- جهت گیری نسبت به دیگران..... ۱۴۹
- ۶-۴-۱- تواضع..... ۱۴۹

۱۵۰.....	۲-۴-۶-عدالت
۱۵۲.....	۵-۶-جهت گیری نسبت به خداوند
۱۵۲.....	۱-۵-۶-توکل
۱۵۲.....	۲-۵-۶-شکر
۱۵۴.....	۳-۵-۶-رضا و تسلیم
۱۵۸.....	فهرست منابع

مقدمه:

آغاز هر فعل و سخن، سپاس و ستایش خداوندی است که «رب العالمین» است و حائز مقام الوهیت و کبریایی، خداوندی که به عنوان اول معلم بشر «علمه البیان» قلم را به عنوان وسیله ای برای آموختن و ثبت آموخته ها به بند گان خود عطا نمود و به آن سوگند یاد می کند «ن والقلم و ما یسطرون» و این توفیق و همه عطایای حضرت خداوندگار «جل جلاله» چیزی نیست مگر مقدمه ای برای کسب مدارج بالاتر توفیق و رسیدن به آن بعد نامنتهای دانش و درنهایت سکونت در جوار رحمت الهی و رسیدن به رضوان الهی و امیدوارم که فتح الباب این موضوع آغاز آن باشد، تا با عنایت الهی در حین تنعم از نعمات خداوندی، وابستگی به این جهان مادی جای خود را به وارستگی دهد و نسل بشریت با همت و تلاش، سعی در کنار زدن یک یک این حجب مادی از برابر دیدگان خود نماید. و با قرار گرفتن در صراط المستقیم به مقصد سعادت و سلامت نائل آید.

سیر تفکر انسان به افق مادون و اکتفا نمودن او به قوای حیوانی و خواسته های نفسانی خط و سیر او را به سوی حرکتی برخلاف مسیر آفرینش و تکامل او نمود یافته. تا جایی که بقای خود را محدود به این حیات دنیوی دانسته و در آن فرومی رود. از آن جا که تمام وسایل و اسباب در این حیات دنیوی، تعبیر به ماده شده است، لذا چنین انسانی مادی گرا خوانده می شود. لذا هر حرکتی برای این انسان ولو علم و ارتقا ی علمی باشد، تعبیر به مادی گرایی می شود، زیرا برای آن نمی توان راهی بسوی ماوراء یافت. در صورتی که قرآن کریم زندگی دراین نشئه طبیعت را برای انسان به عنوان وسیله ای برای رسیدن به عالمی و رای این حجاب مادی می داند. و زندگی او در این نشئه طبیعت را به «رجعت» تعبیر می کند. «ان الی ربک الرجعی» کلمه رجعی در معنای حقیقی خود رجوع از جایی است که به همان جا نیز بازگشت داده می شود. و موید و مصدق آن آیه شریفه «انا لله و انا الیه الراجعون» است. و محبوس ماندن در این حجاب مادی را، خسروانی برای انسان تلقی می کند «ان الانسان لفی خسر» و حرکت او را نکوهش می نماید.

در این تحقیق سعی شده، تا با روشن نمودن اصل و منشاء این تفکرات و بررسی و بیان عواقب آن با استناد به آیات قرآن کریم و روایات، جامعه را از خطرات و عواقب آن و دسیسه های طراحان آن آگاه نموده و نیز آغازی برای بررسی جامع تر این موضوع باشد.

این تحقیق به شیوه توصیفی-تبیینی و رویکردی معناشناختی صورت گرفته، و به بررسی پیشینه این تفکرات و نیز جایگاه اشخاص با چنین طرز تفکر و عاقبت آنها از منظر قرآن کریم پرداخته شده است.

مجموعه مباحث این کتاب به شش فصل کلی تقسیم می شود، در فصل اول به کلیات مربوط به بحث پرداخته شده، در فصل دوم به معانی مادی گرایی از نگاه قرآن، در فصل سوم به بررسی اشخاص و اصناف مادی گرا در قرآن، در فصل چهارم به عوامل گرایش به مادی گرایی از منظر قرآن، در فصل پنجم به آثار و پیامدهای مادی گرایی و در فصل ششم به راه های جلوگیری از این معضل از نگاه قرآن پرداخته شده است.

در اینجا بر خود فرض می دانم از زحمات استاد ارجمند، دکتر محمد جواد سلمانپور-حفظه الله تعالی- که با وجود مشغله زیاد و ضیق وقت قبول زحمت نمودند و در تهیه و تکمیل این اثر حقیر را یاری نمودند کمال تقدیر و تشکر را دارم.

فصل اول:

مفاهیم و کلیات